

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ ІМЕНІ Г.С. КОСТЮКА

„ПОГОДЖЕНО”

Голова первинної профспілкової
організації Інституту психології
імені Г.С.Костюка НАПН України

I.I. Карабаєва
«28 » грудня 2021 р.

„ЗАТВЕРДЖЕНО”

Рішенням вченої ради
Інституту психології імені Г.С.Костюка
НАПН України

від «28 » грудня 2021 р., протокол № 14

Рішенням вченої ради

С.Д.Максименко

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПІРАНТУРИ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 053 ПСИХОЛОГІЯ
(ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 05 СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ)
(ПРЕДМЕТНИЙ НАПРЯМ – АНГЛІЙСЬКА, НІМЕЦЬКА МОВИ)

Укладач: д.психол.н. Чиханцова О.А.

Київ – 2021

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму вступного іспиту до аспірантури розроблено відповідно до навчального плану Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України.

Програма відображає конкретні характеристики рівнів практичного володіння іноземною мовою та встановлює мінімум навчального матеріалу для розвитку передбачених навичок і вмінь мовленнєвої діяльності.

Метою вступного іспиту є якісний відбір молодих науковців, які прагнуть навчатися в аспірантурі за спеціальністю 053 – Психологія.

Завданнями вступного іспиту є:

1. Визначити рівень знань вступника з англійської / німецької мови.
2. Виявити навички володіння понятійним апаратом, термінологією, підходами до аналізу в межах існуючих парадигм.
3. Виявити вміння науковця до дослідницької роботи, до аналітичних спостережень, до аналізу, до наукової аргументації іноземною мовою.
4. Для успішного складання екзамену вступник повинен продемонструвати володіння знаннями та вміннями, передбаченими програмами курсів, що читалися протягом навчального періоду для ступенів освіти «бакалавр» та «магістр».

ПРОЦЕДУРА ПРОВЕДЕННЯ ЕКЗАМЕНУ, ЙОГО ЗМІСТ І СТРУКТУРА

Вступний екзамен зі спеціальності 053 – психологія – англійська / німецька мова для здобувачів проводиться відповідно до програми, затвердженої Вченою радою Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України.

Вступний екзамен проводиться за екзаменаційними білетами і складається із 4 частин:

Частина 1 – читання автентичної англійської / німецької літератури;

Частина 2 – аудіювання;

Частина 3 – бесіда по вибраній науковій темі та опис дослідницької пропозиції у жанрі наукового повідомлення;

Частина 4 – переклад оригінального матеріалу.

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВСТУПНИКІВ ДО АСПІРАНТУРИ

На вступному екзамені до аспірантури кандидати повинні продемонструвати високий рівень сформованості функціональної, мовної та мовленнєвої компетентностей. Функціональна компетентність включає володіння іноземною мовою для академічних цілей, а саме: вміння читати наукові тексти (першоджерела), анатувати та реферувати їх; слухати та конспектувати лекції; готовати та проводити презентації та семінари. Мовна компетентність передбачає володіння кандидатом орфографічними, орфоепічними, лексичними, фонетичними, граматичними та стилістичними нормами сучасної іноземної мови. Мовленнєва компетентність охоплює рецептивні та продуктивні вміння. До рецептивних умінь належать аудіювання та читання:

Аудіювання:

- розуміти запитання екзаменаторів;
- розуміти короткі висловлення й коментарі екзаменаторів;
- розуміти основний зміст і деталі аудіотекстів;
- розуміти нормативне усне мовлення, живе або в запису, як на близькі, так і на незнайомі теми, які звичайно зустрічаються в особистому суспільному, академічному або професійному житті;
- розуміти пожавлену розмову носіїв мови;
- розуміти основне з лекцій, розмов і доповідей та інших форм академічної/професійної презентації, які за змістом і лінгвістично є складними;
- розуміти повідомлення й оголошення на конкретні та абстрактні теми, мовлення яких нормативне;
- розуміти нормативне мовлення, яке здебільшого зустрічається у суспільному, професійному або академічному житті, і визначати погляди і ставлення мовця так само добре, як зміст інформації;
- розуміти більшість теленовин і передач про поточні справи;
- розуміти документалістику, інтерв’ю, ток-шоу тощо.

Читання:

- читати й розуміти тексти загальнонаукового та професійно-орієнтованого характеру (обсяг матеріалу для одноразового контролю – 900 друкованих знаків);
- володіти всіма видами читання (ознайомлювальним, вивчаючим, переглядовим і пошуковим);
- робити висновки й умовиводи на основі переробки отриманої інформації. До продуктивних умінь належать говоріння, письмо та переклад:

Говоріння:**Монологічне мовлення:**

- представляти себе;
- володіти мовленнєвим етикетом повсякденного й професійного спілкування;
- володіти всіма видами монологічного мовлення (інформування, пояснення, уточнення тощо);
- проводити презентації;
- робити коротке непідготовлене повідомлення, поєднуючи елементи опису, оповідання й міркування;
- виступати на конференціях з доповідями та повідомленнями.

Діалогічне мовлення:

- починати, вести й завершувати бесіду;
- вести бесіду, демонструючи елементи розпиту, пояснення, висловлення власної думки і т. ін.
- уміти встановлювати контакти у ситуаціях повсякденного, професійного та наукового спілкування (контакти по телефону, обмін інформацією/ дискусія/ диспут у ході семінарів, конференцій тощо).

Письмо:

- реалізувати на письмі комунікативні наміри;
- писати зрозумілі, детальні тексти на ряд знайомих тем у межах своєї сфери інтересів, узагальнюючи й оцінюючи інформацію та аргументи з певної кількості джерел;
- писати чіткі, детальні описи дійсних або уявних подій чи вражень, виділяючи зв'язки між думками у вигляді чіткого зв'язного тексту і дотримуючись прийнятих умовностей відповідного жанру;
- писати твір з послідовно розгорнутою аргументацією, належним чином підкреслюючи значущі думки;
- продукувати чітке, змістовне, об'ємне писемне мовлення з належним послідовним плануванням та розбивкою на абзаци;
- писати анотації;
- писати тези/ доповіді;
- використовувати правила написання слів та пунктуації, проте може спостерігатися вплив рідної мови.
- фіксувати потрібну інформацію в ході спілкування/аудіювання.

Переклад:

- працювати з двомовним та одномовним словником;

- вибирати з двомовного словника відповідні українські або іншомовні еквіваленти;
- давати адекватний переклад на основі розпізнавання синтаксичної структури речення.

Рівень володіння іноземною мовою вступників має бути не нижче рівня В2 відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій Ради Європи з питань освіти.

КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВСТУПНИКА НА ІСПИТИ

Вступний іспит до аспірантури для вступників відбувається у формі комплексного тесту, який складається з трьох блоків і містить низку завдань різних рівнів складності, націлених на перевірку рівня сформованості мовленнєвої та мовної компетентностей.

Блок 1. Тестові завдання, що пропонуються кандидатам, спрямовані на перевірку рівня сформованості компетентності в читанні, а саме: детальне розуміння змісту прочитаного, зміння встановлювати значення лексико-граматичних одиниць на основі контексту, знання засобів організації дискурсу. Кількість завдань – 2.

Тестові завдання 1 i 2. Кандидати мають прочитати 1 текст обсягом 3000-3500 знаків, 1 текст обсягом 1000-1500 знаків і визначити, які з наведених після текстів варіанти відповідей на запитання є правильними. Кількість запитань – 10. Кожна правильна відповідь оцінюється в 2 бали; максимальна кількість балів – 20.

Максимальна кількість балів за перший блок тесту – 20.

Блок 2. Тестові завдання, що пропонуються кандидатам, перевіряють рівень володіння нормами сучасного письмового та усного мовлення, здатність успішно виконувати комунікативні завдання в усній та письмовій формах. Кількість завдань – 1.

Тестове завдання. Кандидати мають написати есе / коротке усне повідомлення з результатами аналізу графічної інформації (таблиць, графіків, діаграм тощо) обсягом 100-120 слів. Прийнятна логіка структурування опису, тобто наявність відповідних частин: вступу, основної частини, висновків; використання слів логічного зв'язку частин опису – 10 балів. Граматична та лексична правильність опису – 20 балів. Відповідність встановленому обсягу – 3 бали. Охоплення всієї ключової інформації – 7 балів. Максимальна кількість балів – 40.

Критерій оцінювання завдання з письма.

40-36 балів – за умови успішного розв'язання поставленого комунікативного завдання, для якого характерне продукування логічно пов'язаних і граматично правильно оформленіх писемних висловлювань широкого діапазону, багатство словникового запасу, вжитого відповідно до комунікативної ситуації. Допускається 1-2 незначні лексичні або орфографічні помилки, які не заважають загальному розумінню написаного.

35-30 балів – за умови успішного розв’язання поставленого комунікативного завдання, для якого характерне продукування логічно пов’язаних і граматично правильно оформленіх письмових висловлювань широкого діапазону, адекватний для запропонованої комунікативної ситуації словниковий запас. Допускається 1-2 незначні граматичні помилки (вживання артиклів, ступені порівняння прислівників та прикметників, неточний добір модального дієслова), 2-3 незначних лексичних або орфографічних помилок, які не заважають загальному розумінню написаного.

29-20 балів – за умови розв’язання поставленого комунікативного завдання, для якого характерне продукування зв’язних граматично правильно оформленіх письмових висловлювань, достатній словниковий запас, що дозволяє виконати комунікативне завдання. Допускається вживання 1-2 грубих граматичних помилок (часові форми дієслова, узгодження часів, узгодження підмета і присудка) та кілька лексичних помилок, які не заважають розумінню написаного.

19-11 балів – за умови часткового розв’язання поставленого комунікативного завдання, в якому переважають однотипні речення, лексичні помилки, які свідчать про недостатній словниковий запас, системні грубі граматичні помилки, значна кількість орфографічних помилок, що суттєво ускладнюють процес сприйняття написаного.

10-0 балів – за умови нерозв’язання поставленого комунікативного завдання, для якого характерні системні грубі лексичні й граматичні помилки, вкрай обмежений словниковий запас, значна кількість орфографічних помилок, які значною мірою ускладнюють процес сприйняття написаного.

Максимальна кількість балів за другий блок тесту – 40.

Блок 3. Метою тесту є перевірка рівня сформованості лексичної та граматичної компетентностей у межах бакалаврської програми, а саме здатність конструювати граматично правильні форми, використовуючи лексичні одиниці, які відповідають ситуації спілкування.

Тестове завдання 1. Кандидати мають заповнити пропуски в тексті, обираючи одну мовну одиницю з чотирьох запропонованих. Кількість пропущених мовних одиниць – 10. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал; максимальна кількість балів – 10.

Тестове завдання 2. Кандидати мають заповнити пропуски в тексті однією контекстуально доречною мовною одиницею. Кількість пропусків – 15. Кожна правильна відповідь оцінюється в 2 бали; максимальна кількість балів – 30.

Максимальна кількість балів за третій блок тесту – 40.

Тестові завдання базуються на професійно-орієнтованих та фахових текстах, що можуть бути різними за стилем, жанром і тематикою.

Під час виконання тесту користуватися будь-якими довідниковими джерелами, включаючи словники, не дозволяється. Час виконання тесту – 1,5 години.

Максимальна кількість балів за письмовий тест – 100.

Критеріями оцінювання теоретичних питань є:

- 1) правильність, повнота та системність висвітлення питання;
- 2) аргументованість теоретичних положень та підтвердження прикладами;
- 3) володіння понятійним апаратом;
- 4) знання різних поглядів на наукову проблему, готовність продемонструвати власне бачення досліджуваної проблеми.

Критеріями оцінювання практичних завдань є:

- 1) правильність і повнота виконання завдання;
- 2) самостійність виконання завдання;
- 3) здатність застосовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань.

Оцінювання дослідницької пропозиції здійснюється за шістьма критеріями:

- 1) актуальність, 2) практичне значення, 3) ступінь наукової новизни, 4) знання стану розробленості проблеми (хто займався проблемою і які є праці), 5) уміння давати аналіз проблеми (висловлювати власний погляд на наукові факти),
6) володіння понятійним апаратом дослідницької проблеми.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

АНГЛІЙСЬКА МОВА

Граматичний матеріал

- ❖ Nouns
- ❖ Pronouns
- ❖ Articles
- ❖ Verbs
- ❖ Adjectives and Adverbs
- ❖ Subject-verb Concord
- ❖ Prepositions
- ❖ Sentence
- ❖ Word Order
- ❖ Negative Structures
- ❖ Questions
- ❖ Inversion, Emphatic Structures
- ❖ Clauses and Clause Patterns
- ❖ Ellipsis
- ❖ Reporting
- ❖ Discourse Markers
- ❖ Conjunctions

Матеріали та завдання тесту відповідають темам:

- English in the present-day world
- My specialism, professional prospects and career expectations
- The field I specialise in: branches of science and their major concerns
- Prominent scholars in the field and their works
- My research interests and ambitions

- Modern research methods
- The nature and functions of human language

Рекомендована література

- Biber, D.; Courad, S.; Leech, G. Longman Student Grammar of Spoken and Written English. – Harlow: Longman, 2003.
- Carter, R. & McCarthy, M. Cambridge Grammar of English. – Cambridge: CUP, 2007.
- Crystal, D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language. – Cambridge: CUP, 2005.
- Eastwood, J. Oxford Learner's Grammar. – Oxford: OUP, 2005.
- Evans, V. & Dooley, D. Upstream Advanced/Proficiency. – Newbury: Express Publishing, 2002.
- Foley, M. & Hall, D. Advanced Learner's Grammar. – Harlow: Longman, 2003.
- Longman Dictionary of Contemporary English, 6th Edition.
- Paterson, K.; Harrison, M.; Yule, G. Oxford Practice Grammar. Advanced. – Oxford: OUP, 2004.
- Side, R. & Wellman, G. Grammar and Vocabulary for Cambridge Advanced and Proficiency. – Harlow: Longman, 2002.
- Stanton, A. & Morris, S. Fast Track to CAE. – Harlow: Longman, 2001.
- Swan, M. Practical English Usage. – Oxford: OUP, 2006.
- Trappe, T. & Tullis, G. Intelligent Business English. Advanced Business English. – Harlow: Pearson Education Limited, 2007.
- Vince, M. & Clarke, S. Macmillan English Grammar in Context. – Oxford: Macmillan, 2008.
- <http://pauka.in.ua/en>
- <http://en.wikipedia.org>

НІМЕЦЬКА МОВА

Граматичний матеріал

- Die Wortarten und ihre grammatischen Kategorien
- Die Oppositionen Bestimmtheit/Unbestimmtheit und Thema/Rhema
- Das Paradigma des Substantivs
- Die grammatischen Kategorien des Adjektivs
- Die Vorrangstellung des Verbs unter den Wortarten
- Die grammatischen Kategorien des Verbs: Modus, Zeit, Genus
- Die infiniten Formen des Verbs
- Der Konjunktiv als Modus des Irrealen
- Die Wortreihen
- Die Wortfügungen
- Das Subjekt
- Das Prädikat

- Die Zweigliedrigkeit der Deutschen Sätze
- Das erweiterte Attribut
- Die Wortreihe
- Das Satzgefüge
- Die Wortfolge.
- Die Rahmenkonstruktion im Deutschen
- Die Typen der Nebensätze

Матеріали та завдання тесту відповідають темам:

- Das Wesen und die Funktionen der menschlichen Sprache
- Deutsch unter anderen Sprachen der Welt
- Mein Beruf und die Aussicht in die Zukunft
- Mein Fachgebiet: Probleme und Fachrichtungen
- Die prominenten Wissenschaftler auf meinem Wissensgebiet und ihre Arbeiten
- Meine wissenschaftlichen Interessen und Ambitionen.
- Die modernen Untersuchungsmethoden

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Лисенко Е.І. Вступний курс фонетики німецької мови. – К.: Освіта, 2002.
- Євгененко Д.А., Білоус О.М., Гуменюк О.О, Зеленко Т.Д. Практична граматика німецької мови. – Вінниця, 2004.
- Reimann, M. Grundstufengrammatik für Deutsch als Fremdsprache. 001575-7,2009, Max Hueber Verlag
- Schmitt, D. Lehr-und Übungsbuch der deutschen Grammatik. – Kiew: Metodika, 2002.
- Em Neu - Übungsgrammatik. Max Hueber Verlag, 2000.
- Duden. Grammatik der deutschen Gegenwartssprache/ hrsg. u. bearb. Von Günther Drosdowski in Zusammenarbeit mit Peter Eisenberg..[Autoren: Peter Eisenberg...]. – 5. völlig neu bearb. u. erw. Aufl. – Mannheim; Leipzig; Wien; Zürich: Dudenverl., 1995.